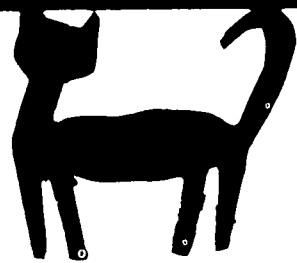

P O V Í D Á N Í

O PEJSKOVÍ A KOČIČCE

(OD KARLA ČAPKA)

O PEJSKOVÍ A KOČIČCE, JAK PSALI PSANÍ DĚVČATŮM DO NYMBURKA

Bylo to zrovna tak někdy v lednu, leželi pejsek s kočičkou každý ve své postýlce a povídali si o zimě. "Nějak se mně ani nechce z té teplé postele ven," povídá pejsek, "já mám zimu rád, zvlášť když je takhle dosti sněhu, ale nesmí být ta zima tuze moc veliká. Já nevím, jestli se ti to také někdy stane, ale když mně vleze sníh mezi prsty a já ho mám potom plné tlapičky, to je tuze nepříjemné. To ti tak tuze zebe--"

"To já znám," řekla kočička, "to je tuze nepříjemné. Ale teďka mám nožičky tak pěkně zahřáté, horké, div že se mně z nich nekouří. Ono je v posteli tak pěkně, když je zima, že se mně ani stávat nechce."

"Víš co," řekl pejsek, "zůstaneme celý den v posteli a budeme si hrát." "To nejde," povídala kočka. "Nejsme přece nemocní, abychom byli celý den v posteli! A krom toho jsme dostali psaníčko od nymburských děvčat a už jsme jim dávno měli odepsat. Ještě o nás řeknou, že jsme špatně vychovaní a že nevíme, co se sluší a patří."

"Tak dobře," řekl pejsek. "Napišeme jim krásné psaní. Ale psát to budeš ty, já mám na to trochu těžkou ruku." Nato kočička: "Když děti něco píšou a nejde jim to psaní pěkně, tak se jim vždycky říká: lépe by to kočka naškrábala. Z toho je vidět, že kočky umějí lépe psát než mnohé děti. Napišu to, jako když tiskne. Já totiž umím psát jen veliké písmo tiskací, to psané já nedovedu, to víš, do školy jsem nechodila, tak kdepak jsem se to měla naučit?"

"To už nám děti musejí odpustit," povídal pejsek. "Však ony zase, když chtějí mňoukat nebo hafat, tak to také docela dobře nedovedou a nadělají v tom plno chyb".

"To je pravda," řekla kočička. "Když děti zkoušejí mňoukat, tak to nikdy nedělají dobře. Mňoukat se musí krásně, jemně, tak tuze tence, a to se musí, milý brachu, tuze dobře vědět, kam se má v tom mňoukání dát měkké i a kam tvrdé y. Jinak se to všechno poplete..."

"To máš zrovna tak jako s hafáním," povídá nato pejsek. "Když děti chtějí udělat haf!, to ti přitom nadělají nějakých ohyb! Správně hafnout, to není, holenku, jen tak. To musí být jako když vystřelí, musíš přitom krásně hodit hlavou a škubnout hřbetem a zadníma nohama."

"Inu, každý co umí," řekla kočka. "Tak teď se dáme raději do toho psaní, a když tam budou chyby, tak je to jen od toho, že jsme se správnému psaní ve škole neučili:"

Čtění šlečni v Nimburce Dě kujeme vam zavaše psa ní a o znám u jeme vám žese při dobrem zdra vý na cházíme. Totéž jdou fám e iu vas. Fuctě k očička a pejs ek.

"A teď to psaní zaneseme na poštu", řekl pejsek. "Musíme se ale pořádně ustrojit, venku je náramná zima."

"Tak tu krásně voní syreček, který mám tamhle na polici schovaný, já bych na něj měl takovou chuť!"

"Nic!" rozkázala kočička, až se vrátíme z pošty."

Tehdy se zrovna náramně chumelilo. Sněhu bylo habaděj pro lyžaře i pro sánkaře, i těch klouzaček bylo letos dost. Donesli psaní na poštu, kočička dala pejskovi olíznout známku a dali dopis do schránky. Pak se zas vydali na cestu domů. Chumelilo se, jako kdyby peří z titíce peřin sypal.

"To se krásně chumelí," liboval si pejsek, "ani cestu už není vidět pod sněhem."

Šli, šli, pořád se chumelilo, až jim to zachumelilo celý jejich domeček. Ani komín vidět nebylo. Došli a hledali domeček. Domeček nikde. Všude jen sníh a samý sníh. Pejsek kouká na všechny strany, nikde nic. "Už je to tak, bědoval, "domeček máme zachumelený a nikdo teď nepozná, kde je! Kam teď půjdeme spát, vždyť my venku zmrzneme." "Ani já ten náš domeček nikde nevidím!" povídala kočička. "Počkej," řekl pejsek, "já ho také nikde v tom sněhu nevidím, ale mně se zdá, že něco cítím. Jako kdybych cítil vonět syreček, co jsem na něj měl takovou chuť."

"To bude ono!" radovala se kočička, "jen čichej, čichej, kde bude syreček, tam bude domeček!" Pejsek čichal a čichal, šel pořád za tou vůní, a tam, kde ji cítil nejsilněji, začal ve sněhu hrabat, až našel domeček. "Vidíš, měla jsem pravdu, když jsem říkala, abys nechal ten syreček, že se nám bude hodit, až přijdeme domů!" Pěkně se spolu o syreček rozdělili, syreček snědli, pak si lehli do postýlky a spali a spali...

U Č E N Í - M U Č E N Í

(podle k. steigerové)

MÁMA	<u>máma</u>	RAK	_____
LÁME	_____	PÁLÍ	_____
DAR	_____	TAHÁ	_____
PÁN	_____	MÁME	_____
HAD	_____	AUTO	_____

o p i š :

U domu stála teta. Jana nese mámě maso. Honza jede na kole. Had leze z díry. Pila je tupá. Ola se myla sama. Martin pije studenou vodu. Eva nese nákup. Dana naléva kávu. Husa letí vysoko.

OHÝBAT	<u>ohýbat</u>	HODNÝ	_____
CHYBA	_____	RÝMA	_____
KYTKA	_____	BLEDÝ	_____
RYBA	_____	CHYTÁ	_____
DÝM	_____	KYSELÝ	_____
TYGR	_____	LÍNÝ	_____

TEN	strom	TA	voda	TO	auto
TEN	kámen	TA	matka	TO	okno
TEN	pán	TA	tužka	TO	kolo
TEN	kostel	TA	holka	TO	slovo
TEN	kluk	TA	tráva	TO	zlato
TEN	vlak	TA	kočka	TO	máslo
TEN	drak	TA	kniha	TO	dítě

DOPLN :

nov	___	auto	star	___	kolo	dobr	___	maso
drah	___	kniha	zelen	___	tráva	dřevěn	___	hůl
krásn	___	dárek	such	___	list	bíl	___	papír

na uč se naz paměť:

VELIKONOCE

HODY, HODY DOPROVODY, DEJTE VEJCE MALOVANÝ,
NEDÁTE-LI MALOVANÝ, DEJTE ASPOŇ BÍLÝ,
SLEPIČKA VÁM SNESE JINÝ.

Tenký jako ____ Červený jako ____
 Vrčí jako ____ Mlčí jako ____
 Letí jako ____ Skáče jako ____

____ LEČKO Kladív ____ PRAVÍT ____ NŮŽ ____
 ____ ČÍČKA JABL ____ ŽE ____ ZO PRO ____

S A M O H L Á S K Y : **A E I O U**

LES	<u>les</u>	TEN	_____
PES	_____	LED	_____
MED	_____	SEKÁ	_____
DEN	_____	DNES	_____
SEN	_____	NESE	_____

o piš: Ema jede s Danou na výlet do lesa. Helena hledá park. Ráno vstáváme a jdeme do školy. Sestra má také dárek. To je dobrý párek.

NAPIŠ SVÉ JMÉNO A PŘÍJMENÍ : _____

JÁ	JSEM	NEJSEM
TY	JSI	NEJSI
ON	JE	NENÍ
MY	JSME	NEJSME
VY	JSTE	NEJSTE
ONI	JSOU	NEJSOU

DOPLŇ byti v přítomném čase :

My _____ zde a vy _____ tam.
 Ty _____ můj kamarád a já _____ tvůj kamarád.
 Dáša _____ dnes odpoledne doma.

DOPLŇ - HY, CHY, KY, RY, DY, TY, NY :

Stůl má no ____ Vůl má ro ____ Na domech jsou stře ____
 Datel hledá brou ____ Chléb se peče z mou ____

VYSLOVUJTE ZŘETELNĚ :

bláto	lávka	skála	jméno	letadlo
večer	host	moře	říká	hoří
stojí	pekař	tvrdý	sladký	bydlí
přinést	večeře	chladný	přeskočil	chodit

hodn_ sestra
 lev _ oko
 siln _ provaz
 těžk _ úkol
 studen _ voda
 hodn _ kluk
 hork _ léto
 nov _ postel
 čern _ pes

drah_ auto
 star_ strom
 prav _ ruka
 tepl _ čaj
 velik _ zahrada
 rozbit _ okno
 sladk _ med
 mal _ dítě
 červen _ míč

Zdrobněliny :

MÁMA	MAMINKA	MAMIČKA	MAMINEČKA
TÁTA	TATÍNEK	TATÍČEK	TATÍK
ŠKOLA	ŠKOLKA	ŠKOLIČKA	
KOČKA	KOČIČKA	KOŤÁTKO	
RYBA	RYBKA	RYBIČKA	
OKO	OČKO	OČÍČKO	

RODIČE

DOKUD MÁŠ TATÍČKA, POKUD MÁŠ MATIČKU,
ZAHŘEJ SE, POTĚŠ SE NA JEJICH SRDÍČKU.

POTOM AŽ DOROSTEŠ, CELÝ SVĚT NESTAČÍ,
ABY TI BLAHA DAL, CO JEJICH NÁRUČÍ.

DOPLŇ ZDROBNĚLE :

červený šátek _____ malé auto _____
 nová kniha _____ chytil jsem rybu _____
 stůl _____ je uprostřed _____
 tele - tel _____; srdce - srd _____; vejce - vaj _____
 kuře - kuř _____; prase - pras _____; koš - koš _____

NEMŮŽE KAŽDÝ KRÁSNÝ ODĚV MÍTI,
ALE ČISTĚ MŮŽE KAŽDÝ CHODITI.

CHYBA chyba
 RYBA _____
 MYJE _____
 MALÝ _____
 SÝR _____
 SYN _____

VYSOKÝ _____
 ČESKÝ _____
 CHYTRÝ _____
 HEZKÝ _____
 NOVÝ _____
 RYCHLÝ _____

JEDNA, DVĚ

JEDNA, DVĚ, TŘI, ČTYŘI, PĚT,
COS TO JANKU COS TO SNĚD?
BRAMBORY PEČENÝ, BYLY MÁLO MAŠTĚNÝ,
BRAMBORY PEČENÝ, BYLY MÁLO MAŠTĚNÝ.

RÁNO	<u><i>ráno</i></u>	<u><i>večer</i></u>
VESELÝ	_____	_____
ČISTÝ	_____	_____
MALÝ	_____	_____
STUDENÝ	_____	_____
CHUDÝ	_____	_____
MOUKA	<u><i>mouka</i></u>	MOUDRÝ _____
LOUKA	_____	DLOUHÝ _____
HOUKA	_____	HLOUPÝ _____
SOUSED	_____	BROUK _____
RUKA	<u><i>ruka</i></u>	PŮL _____
HUSA	_____	ROZUM _____
KUS	_____	TABULE _____
SŮL	_____	POMALU _____
HŮL	_____	LEZU _____
DŮM	_____	NESU _____

Lezu pod stůl. Znáš ten dům? Beru pero a tužku.
Dones mléko a sůl. Budete dnes večer doma?

DOPLŇ :

Bud_ zítra ráno sluníčko? Helena bud_ dnes odpoledne doma.
Ruda lez_ pod stůl. Pavel m_ drát a provaz. Máma hled_
sůl a máslo. Jana dáv_ na stůl chléb.

VEVERKA

VEVERKA ČIPERKA, SEDÁ V RUDÉM KOŽÍŠKU,
RÁDA JÍ JADÉRKA, ZE ŠÍŠEK A OŘÍŠKŮ.
SKOČ VEVERKO SKOČ, S NÁMI SE TU TOČ.

ODPOVĚZ :

Kolik prstů máš na každé ruce? _____

Které zvíře má rádo med? _____

Kdo dává mléko? Jaký je cukr? _____

Co dělá sluníčko? _____

POHÁDKY

FRANTIŠKA HRUBÍNA

POHÁDKA O VELIKÉ ŘEPĚ

"Už je, vráno,
dooráno,
ráno budu síti.
Hádej co, ty krákoravá,
to, co lidi sytí,
to, co lidem zdraví dává."

"Vím co, dědku, krák a krák!"

"Kdepak, vráno, kdepak mák!"

Dědek v dřepu
sází řepu:
"Deště z mraků, pomozte,
ať mi řepa vyrostе!"

Krápy kráp, krápy kráp,
mokrá voda z mraků krápe,
dědek řap, řapy řap,
vesele tu v blátě řape.

Řap, řap, už je vody dost,
duha postavila most,
na tom mostě v poledne
dědek slunce zahlédne.

Volá zdola: "Hola, hola,
počkej, zlatovlasý kloučku,
neutíkej,
pomaloučku,
ať se tady dole
zahřeje mé pole!"

Když zahnal slunce mraky
bába s vnučkou přišly taky:
"Jdem ti, dětku, pomoci,
byl bys tady do noci!"

"Bábo, dědek nezahálel,
bez válečku pole zválel.
Jak na to šel? Inu tudy -
po políčku válel sudy,
jeden sud, druhý sud,
pole bylo plné hrud.

Vnučko, podruhé si popil,
deštík bez konvičky kropil,
kapka sem, kapka tam,
cožpak já je spočítám?"

Zkrátka měly přijít ráno,
už je všechno uděláno.
A tak si to naměří
rovnou domů k večeři.

"Hamy ham, to se mám,
kdo pomáhal, tomu dám:
První lžíce dědečkovi,
druhá lžíce deštíčku -
komu třetí - kdo to poví?"

"Bábě!"

"Vnučce!"

"Kdepak vám!
Kdo pomáhal, tomu dám -
třetí lžičku sluníčku!"

"Hamy ham, to se mám!
První lžice dědečkovi,
druhá lžice dědečkovi,
a ta třetí - kdo to ví?"

"Kočce!"

"Kdepak! Dědkovi!"

Hamy ham, to se mám,
kdo pomáhal, tomu dám!"

Dědek jí a jí,
bába s vnučkou vzdychají.
Mají chuť na leccos,
kočka olizuje vousy,
pejsek zas má mokré nos.
Pak se všichni čtyři trousí
do komory spát.
Ach, ti mají hlad!

Dědek jedl,
všechno snědl.

- - - - -

Tma a ticho v okolí,
tma a jenom svíčka bliká,
Na políčku na poli
roste řepa převeliká...

- - - - -

Zas je ráno!
Vidíš, vráno,
dědek už tu je,
Řepu tahá... tahá... táhne,
táhne..., ale nevytáhne,
tahá, hubuje.

"Kráky krák, měl sít mák,
kráky krák, měl sít mák!"

Dědek tahá... tahá... táhne,
ale řepu nevytáhne.

"Bábo, vnučko, pomozte,
než mě řepa přeroste!"

"Sám jsi jedl, sám si tahej,
sám si v práci napomáhej!"

Řepa je tak veliká,
dědek tahá, nařiká.
Bábe už je dědka lito:

"Tak my jdeme, ty nenasyto!"

Chytli se a tahají,
dědek řepy, bába dědka,
vnučka báby;
táhnou... táhnou...
nevytáhnou.
Pomoz, pejsku, kočičko!"

"Haf, haf, ale za kus kosti!"
"Mňau, Mňau, ale za mlíčko!"

"Dobrá, dám vám do sytosti!"

Drží se a tahají,
dědek řepy, bába dědka,
vnučka báby, pejsek vnučky,
kočka pejska;
táhnou... táhnou...,
nevytáhnou.

Kočka volá myš:

"Poběž, myško, pomoz nám!"

"Ty mě, kočko, sniš!"

"Já už myši nechytám."

Drží se a tahají,
myška kočky, kočka pejska,
pejsek vnučky, vnučka báby,
bába dědka, dědek řepy;
táhnou... táhnou...,
pěkně v řadě,
a vtom řepa - rupa,
vyletí jak zub!

Všichni leží na hromadě.